**Advies Inzet Qii lokale voorrang voor jongeren 20 januari 2022**
**Tijdens de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 20 april 2022 kwam het agendapunt "Advies Inzet Qii lokale voorrang voor jongeren" weer aan bod.**

Sinds 2002 verloopt de woonruimteverdeling via een online-systeem van WoningNet. In dit systeem worden sociale huurwoningen aangeboden, kunnen woningzoekenden zich Inschrijven en kunnen zijn reacties plaatsen. In het systeem worden de inschrijvingen en de reacties op volgorde geplaatst. Uit deze tijd stamt het gezamenlijke gebruik van Woningnet, door zowel woningcorporaties als door gemeenten. Langs deze weg hebben medewerkers van de gemeente toegang tot het systeem waarin zij specifieke doelgroepen een voorrangstatus kunnen toe kennen, of informatie op kunnen zoeken.

**Vergadering 22 oktober 2020**
Tijdens de vergadering van 22 oktober 2020 werd de woonruimteverdeling en gezamenlijk gebruik van het gezamenlijk online-systeem, voor het eerst besproken en werd advies gevraagd over twee onderwerpen, namelijk:

1. de beoogde bestandsvergelijking tussen de Basis Registratie Personen (BRP) en woningzoekenden tot en met 27 jarige leeftijd, die zijn ingeschreven in Woningnet en;
2. de formalisering van de samenwerking tussen de woningcorporaties en de gemeente Amsterdam op het terrein van woonruimteverdeling aan woningzoekenden met een urgentieverklaring of een voorrangspositie (zoals vastgelegd in de Huisvestingsverordening).

De CPA onderschreef tijdens de vergadering het belang van de uitvoering van deze bestandsvergelijking van jongeren die zijn ingeschreven in de BRP en bij WoningNet staan geregistreerd als woningzoekende. De Huisvestingsverordening en de door de gemeente aan de corporaties gemandateerde taak bij de toedeling van woonruimte vormden hiervoor een toereikende grondslag. Het toegangsrecht tot de BRP is voor corporaties beperkt tot een inzagemogelijkheid en staat geen grootschalige bestandsvergelijking toe. De aan de CPA voorgehouden oplossing kwam neer op het opslaan van de gegevens op een gegevensdrager, zoals het gebruik van een usb stick voor het overbrengen van de gegevens van de gemeente naar WoningNet van alle Amsterdammers tot en met 27 jaar oud die staan ingeschreven in de BRP. Dit hield in dat de BRP-gegevens van ongeveer 100.000 Amsterdammers overbodig werden verwerkt. Dit was in het licht van artikel 5 lid 1 sub (b) en (c) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) een disproportionele en daarmee ontoelaatbare werkwijze. Gezocht moest worden naar een werkwijze waarbij de bestandsvergelijking wordt gerealiseerd in een met de AVG overeenkomende werkwijze, in een beveiligde omgeving en waarbij de gemeente als stelselverantwoordelijke van de BRP het voortouw neemt voor de selectie. Uit nadere informatie aan de voorzitter van de CPA, tijdens een digitale bespreking met de directeur Wonen op 4 november 2020, bleek dat aan een dergelijke oplossing werd gewerkt.

De CPA adviseerde voor de toekomst een werkwijze in te voeren waarbij door WoningNet namens de corporaties direct bij inschrijving van een woningzoekende controle op de inschrijving in de BRP (en de historie ervan) plaatsvindt.

In het concept convenant (hierna: "Convenant") werd volgens de CPA de rolverdeling en de juridische positie van gemeente, woningcorporaties en (stichting) WoningNet onvoldoende beschreven en onderscheiden, hetgeen de bepaling van hun respectievelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor de verwerking van de persoonsgegevens in het licht van de AVG bemoeilijkte. Volgens de CPA moest voorop staan, dat een verwerkingsverantwoordelijk in staat

moet zijn doel en middelen van de verwerking te bepalen. In hoeverre de gemeente hierin, gegeven het mandaat dat zij heeft verleend aan de corporaties, nog zelfstandig een taak had, vereiste nadere toelichting en uitwerking. Dat WoningNet als verwerker wordt omschreven was onvoldoende doordacht en onderbouwd.

Bij de uitoefening van rechten van de burgers maakte de gemeente zich zeer breed. Vanuit het perspectief van dienstverlening aan de burger leek dit een welkome oplossing, maar als er geen zeggenschap bestond voor de gemeente om de uitoefening bij partners af te dwingen, maakte de gemeente zich in dit opzicht te breed. Voor de hand lag dat burgers zich rechtstreeks tot WoningNet wendden en de gemeente benaderden als zich vragen of geschillen voordeden m.b.t. de BRP-inschrijving.

**Vergadering 4 maart 2021**
Direct Wonen gaf tijdens de vergadering van 4 maart aan dat na de eerdere hiervoor beschreven vergadering de corporaties en WoningNet aangegeven hebben dat een app (Qii) meer geschikt is voor het implementeren en toekennen van lokale voorrang. De gemeente heeft de corporaties gevraagd om deze app (Qii) te gebruiken onder de voorwaarde dat deze voldoet aan de AVG en veiligheidsvereisten. Met Qii halen woningzoekenden hun adresgegevens op bij Mijnoverheid.nl, laten deze via de app geautomatiseerd toetsen op de bindingseis, en bij positieve uitkomst worden de adresgegevens toegevoegd aan hun gegevens in WoningNet. Het betekent dat de gemeente er niet meer rechtstreeks bij betrokken is omdat het ophalen en toetsen van de gegevens buiten de BRP om gaat.

De Directie Wonen ziet daarmee af van de eerder voorgestelde bestandsvergelijking. De DPIA omtrent lokale voorrang jongerenwoningen van oktober 2020 is hierop aangepast.

Daarnaast is met het oog op het verschaffen van duidelijkheid aan het Convenant een toelichting/memo toegevoegd, getiteld: 'Rollen en posities gemeente, corporaties en Woningnet'. De Directie Wonen realiseert zich evenwel dat met het oog op de transparantie en verdeling van rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (zoals vereist in artikel 26 lid 1 AVG) een uiteenzetting noodzakelijk is., zodat onder meer burgers met vragen en/of betrokkenenverzoeken weten tot wie zij zich kunnen wenden. Het Convenant zal later nog voor advies worden voorgelegd. De adviesaanvraag is nu gericht op keuze voor Qii en op het afzien van de directe koppeling met de BRP.

Met de koppeling tussen Qii en Mijnoverheid.nl wordt de eerder voorgestelde bestandskoppeling met de BRP achterwege gelaten. Daarmee wordt in ieder geval aan een deel van de eerdere adviezen van de CPA opvolging gegeven. De CPA constateert wel dat de koppeling zoals voorgesteld tussen Qii en Mijnoverheid.nl niet per se logisch voortvloeit uit het doel van Mijnoverheid.nl. Mijnoverheid.nl heeft immers tot doel het voor burgers mogelijk maken om berichten van de overheid te ontvangen en persoonlijke gegevens in te zien en niet om vanuit Mijnoverheid.nl gegevens met derden te *delen*.

Gelet op deze constatering vindt de CPA het erg belangrijk dat de gemeente de burger alleen attendeert op de mogelijkheid om via de app Qii informatie aan Mijnoverheid te leveren, maar dat dit geen verplichtend karakter mag hebben. De CPA adviseert andere kanalen voor burgers open te blijven houden, te denken valt aan het open houden van het burgerloket en burgers actief te wijzen op dit loket als alternatief voor hun aanmelding als woningzoekende. Ook is het goed om de Kamervragen, die in 2019 zijn gesteld over Huurportaal van hetzelfde bedrijf als dat van Qii, in

acht te nemen. De zorg toen was dat in een overspannen woningmarkt burgers zich eerder gedwongen zullen voelen te veel informatie aan te leveren als een app daarom vraagt. In dat kader heeft de CPA ook een bredere vraag, namelijk op basis van welke criteria de gemeente het gebruik van Apps voor dienstverlening aan burgers beoordeelt en wat de uitkomst is van die beoordeling voor Qii.

Met betrekking tot het Convenant is de CPA benieuwd of met de definitie van de doelen van het Convenant nu ook helder is wie in elke fase voor welk doel precies verantwoordelijk is. De vraag is ook welke verantwoordelijkheid de gemeente precies heeft bij uitbesteding. De CPA adviseert nauwkeurig vast te leggen welke implicaties rolverdelingen hebben voor de gegevensverwerking bij de verschillende partners. Er moet een scheiding zijn tussen de toewijzing en het beheer. Op basis daarvan kunnen toegangsautorisaties worden toegekend en ingeregeld. Van belang is dit niet aan het eind van het traject in te regelen. De commissie ziet de aangekondigde separate adviesaanvraag over het Convenant graag tegemoet.

De CPA stelt het tenslotte op prijs dat de suggestie om binnen de gemeente toetsingscriteria op te stellen voor externe apps zoals bij deze adviesaanvraag aan de orde is, wordt meegenomen.

**Vergadering 9 december 2021**
De lokale voorrang voor jongeren en de stadsdeelvoorrang voor bepaalde nieuwbouwcomplexen kennen een eis voor maatschappelijke binding zoals deze is geformuleerd in de Huisvestingswet. Dit betekent dat een woningzoekende voorrang krijgt als deze 'ten minste zes jaar onafgebroken ingezetene is dan wel gedurende de voorafgaande tien jaar ten minste zes jaar onafgebroken ingezetene is geweest van die woningmarktregio, die gemeente of die kern.' Om de controle van deze bindingseis geautomatiseerd te laten plaatsvinden in WoningNet, moet er een koppeling zijn tussen het bevolkingsregister en WoningNet. Deze koppeling kan gemaakt worden door de applicatie Qii, die onder andere historische adresgegevens kan ophalen uit MijnOverheid. Als alternatief is de fysieke mogelijkheid voor jongeren om zich bij een stadsloket te melden en daar ter plekke te laten onderzoeken via de BRP of er sprake is van binding met Amsterdam in de zin van de Huisvestingswet, een voorwaarde om in aanmerking te komen voor voorrang.

Bij het Sociaal Loket kunnen jongeren met woonvragen terecht. Qii is reeds in gebruik bij de corporaties, dus de loketmedewerkers kennen dat systeem. Zodra de app ook voor dit doel gaat werken, zullen de loketmedewerkers daarover geïnformeerd worden. Daarbij zal de gemeente de mogelijkheden voor woningzoekenden transparant presenteren, zodat jongeren ook weet krijgen van het alternatief via het loket.

Op 16 november 2021 heeft het college ingestemd met het privacy-convenant Woonruimteverdeling tussen gemeente en woningcorporaties. Het borgen van huidige gegevensuitwisselingen kon niet meer wachten op implementatie van Qii door de gemeente. Om die reden zijn vaststelling van het convenant en de inzet van Qii losgekoppeld. De inzet van Qii om bepaalde voorrangsbepalingen uit te voeren, in eerste instantie de jongerenvoorrang, wordt middels een addendum bij het convenant geregeld.

De CPA wil graag bij een aantal punten stilstaan.

- Ten eerste merkt de CPA op dat het goed is om een reëel alternatief te bieden voor kwetsbare jongeren (dakloos, verward d.) die niet zelfredzaam zijn en de weg naar een loket of naar een app (Qii) niet zelfstandig weten te vinden. Men kan bijvoorbeeld een route via maatschappelijk werk en andere hulpinstanties actief mogelijk maken.

- Ten tweede vraagt de commissie zich af hoe directie Wonen omgaat met risico's bij het gebruik van Qii. Met name betreffende het risico dat data met derde partijen (hier:Qii) worden gedeeld en het risico dat dat jongeren in hun afhankelijke situatie zich mogelijk gedwongen voelen meer gegevens te verstrekken dan zij zelf wenselijk
- Verder adviseert de CPA om te kijken naar ervaringen in andere gemeenten met dit soort apps van Amerikaanse origine. Er wordt ergens wel vermeld dat Qii een Europese vestiging heeft, maar dat biedt mogelijk te weinig garanties voor naleving van de AVG.
- De CPA benadrukt het cruciale belang om de (gezamenlijke) verantwoordelijkheden goed vast te leggen en wie er aanspreekbaar is, zodat de burgers weten tot wie zij zich kunnen wenden met betrokkenenverzoeken en vragen.
- Ten slotte heeft de CPA behoefte aan meer inzicht in het verdienmodel en wat dat betekent voor de individuele gebruiker van de app. Het is belangrijk bij de inschakeling van een commerciële partij garanties te bedingen dat data niet gedeeld worden met derden.

**Vergadering 20 januari 2022**
Tijdens de vergadering van 20 januari maakt de directie duidelijk dat er in samenspraak met de FG van Amsterdam slagen gemaakt zijn om de vraagtekens van de CPA weg te nemen.

Wat betreft het verdienmodel legt de directie Wonen uit dat Qii contracten afsluit met de instantie die wil nagaan of iemand een legitiem beroep doet op bepaalde diensten. Die instantie betaalt voor de dienstverlening. Op de website zijn ook geen advertenties te vermelden. Qii levert een digitale kluis aan de betrokkenen (de woningzoekenden) en in dit geval betaalt Woningnet – de AFWC (De Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties), oftewel de gezamenlijke corporaties voor het toedelen van een dergelijke kluis.

In de DPIA wordt aangegeven wie verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar op de levering van de verschillende data en wie die mag opvragen. Het recht op inzage van de jongeren loopt ook via die lijnen. In de evaluatie en monitoring zal men meenemen of het jongeren lukt hun inzagerecht daadwerkelijk te effectueren. Bij een succesvolle koppeling kan men via Woningnet alle informatie opvragen. Via het portaal van Woningnet kan de woningzoekende alles vinden en regelen.

Met betrekking tot de bewaartermijn heeft directie Wonen tijdens de vergadering aangegeven dat de koppeling in Qii drie maanden blijft bestaan. In die tijd moet vastgesteld worden of de woningzoekende inderdaad recht heeft op voorrang. Daarna vervalt die koppeling met Mijn Overheid, maar voor de gegevens van Woningnet gelden de gebruikelijke bewaartermijnen volgens de Archiefwet.

**Advies**
De commissie dankt de aanwezigen voor hun toelichting. De CPA onderstreept het belang van duidelijke communicatie naar de burgers vooral met betrekking tot het feit dat men ook kan kiezen voor een beperkte dataset. Jongeren moeten van die optie op de hoogte worden gesteld.

De CPA wil graag dat de evaluatie ook aan de CPA wordt voorgelegd.

Verder verwijs ik u naar bijgevoegde notulen van de vergadering over het betreffende agendapunt.